

Міністерство освіти і науки України
Рівненська обласна державна адміністрація
Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Національний університет “Острозька академія”
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет

*Присвячується 15-річчю художньо-
педагогічного факультету*

**«ДУХОВНО-ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТУДЕНТСЬКОЇ
МОЛОДІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ»**

*Матеріали III Всеукраїнської науково-
методичної конференції*

18-20 травня 2006 року

Рівне – 2006

ББК 74.58+8840
УДК 379.82

«Духовно-творчий потенціал студентської молоді: психолого-педагогічні проблеми формування та реалізації»: Матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції 18-20 травня 2006 року. – Рівне: РДГУ, 2006. – 204 с.

Редакційна колегія:

Руслан Постолюк – ректор Рівненського державного гуманітарного університету, Заслужений діяч науки і техніки, професор;
Владислав Вербець – професор, декан художньо-педагогічного факультету;
Андрій Сяський – професор, проректор з наукової роботи;
Анатолій Воробйов – професор, проректор з навчальної роботи;
Степан Шевчук – професор, директор Інституту мистецтв, зав. кафедри українознавства художньо-педагогічного факультету;
Володимир Виткалов – професор, зав. кафедри культурології художньо-педагогічного факультету;
Володимир Годовський – професор, зав. кафедри хореографії художньо-педагогічного факультету;
Володимир Богатирьов – доцент, зав. кафедри театральної режисури художньо-педагогічного факультету;
Микола Новоселецький – професор, декан факультету з довузівської підготовки, післядипломної і регіональної освіти;
Марина Малиняк – диспетчер деканату художньо-педагогічного факультету

Відповідальний за випуск – **Владислав Вербець**

Рекомендовано до друку Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 11 від 30.06.2006 р.)

ISBN 966-7631-96-1

©Рівненський державний гуманітарний університет

самознищення, заперечення своєї толерантності. На протигагу філософії повинності, яка розглядається А.Еллісом як причина більшості психологічних порушень, у якості запоруки здоров'я розглядається філософія релятивізму.

Говорячи про систему «повинностей» в термінах ірраціональних (дисфункціональних) переконань Елліс прийшов до висновку, що всі вони зводяться до трьох основних, а саме: 1) я маю бути успішним; 2) люди повинні добре до мене ставитись; 3) світ повинен бути простим [8].

Варто також зазначити, що РЕТ розглядає виникаючі у людини психологічні труднощі як результат надмірно серйозного ставлення до життя і рекомендує використовувати гумор як один з методів оптимізації свого стану [7,8].

Найбільш конкретними конструктивними цілями, які стоять перед людиною, і яких вона може досягти, позбавляючись ірраціональних мисленневих патернів, є, за переконанням А.Елліса, прийняття себе і насолода собою з точки зору власного буття і можливості вибору особливого смислу свого існування, а також досягнення основних ознак психічного здоров'я, а саме: помірного егоїзму, саморегуляції, толерантності, гнучкості, наукового мислення, відданості, самоприйняття, здатності ризикувати, прийняття невизначеності [7]. Вказані характеристики перегукуються із вже згаданими рисами, притаманними самоактуалізованим особистостям, що досягли розквіту своїх духовно-творчих можливостей.

Таким чином, ірраціональні або дисфункціональні мисленнєві конструкції, які людина непомітно для себе вибудовує, приймає на віру, на основі яких діє (чи утримується від певних дій), блокують творчі ресурси людини, продукуючи неадекватні життєві ситуації надмірно інтенсивні і тому саморуйнівні переживання. Перебуваючи під владою таких переживань, людина втрачає здатність бути спонтанною, здійснювати творчу діяльність (вершинний вияв самоактуалізації), розвивати та реалізовувати свій духовно-творчий потенціал. Усвідомлення та поступова заміна ірраціональних уявлень більш конструктивними сприятиме становленню творчої, активної, гармонійної, автентичної особистості, щасливої у своєму життєвому виборі.

Джерельні приписи

1. Бек А. Техники когнитивной психотерапии // Психологическое консультирование и психологическая терапия. Хрестоматия. / Под ред. А.Б. Фенько. – СПб., 1997. – Т.1.
2. Буякас Т.М. Проблема и психотехника самоопределения личности // Вопросы психологии. – 2002. – №2. – С.28-39.
3. МакМаллин Р. Практикум по когнитивной терапии. – СПб.: Речь, 2001.
4. Маслоу А. Мотивация и личность / Пер. с англ. – СПб.: Евразия, 1999.
5. Семенов И.Н. Акмеология – новое направление междисциплинарных исследований человека // Общественные науки / Современность. – 1998. – №3. – С.85-87.
6. Холмогорова А.Б., Гаранян Н.Г. Когнитивно-бихевиоральная психотерапия. – <http://www.terpsy.ru/>
7. Эллис А. Гуманистическая психотерапия: Рационально-эмоциональный подход / Пер. с англ. – СПб.: Сова, 2002.
8. New Concepts in Practice: On Therapy – A Dialogue with Aaron T.Beck and Albert Ellis / American Psychological Association. 108th Convention.- Washington DC, 2000. – August 4-8.
9. Simon C.C. A Change of Mind // The Washington Post. – 2002. – Tuesday, September 3.

Євгеній Власов, доцент кафедри гри на музичних інструментах РДГУ

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕПЕРТУАРУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ КЛАСУ ФОРТЕПІАНО МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Сучасні фортепіанні класи вищих навчальних закладів IV рівня акредитації так само, як інші інструментальні та вокальні класи консерваторій, інститутів мистецтв, музичних академій України готують фахівців за двома напрямками: педагогічним та виконавським. Перший з них є профілюючим для фортепіанних класів музично-педагогічних факультетів інститутів мистецтв, педагогічних університетів тощо. За цими двома напрямками і відбувається практика добору репертуару для студентів класу спеціального фортепіано або основного музичного інструмента. Звичайно, було б нелогічним та антипедагогічним одразу з першого року навчання однозначно вирішувати майбутню долю молодих музикантів – призначити кому бути педагогом, а кому – виключно виконавцем, тим більше, що всі випускники як мінімум мають здобути педагогічну кваліфікацію. Тому навчання студентів I-V курсів відбувається фактично за ідентичною навчальною програмою. Відповідно до того формується навчальний та у перспективі концертний репертуар. Лише дуже яскрава особистість, яка має необхідний творчий потенціал, уже виявила себе в конкурсних змаганнях або в концертній діяльності і справді прагне (не за умовлянням викладача) стати виконавцем, може претендувати на особливу індивідуальну програму навчання. Програму, яка передусім буде складатися з конкурсних творів, а вже потім із творів відповідно до базових навчальних програмних вимог. Лише починаючи з 3-4-го років навчання, коли у більшості студентів відбувається орієнтація на певну професійну кваліфікацію, може і навіть повинна змінюватися репертуарна педагогічна політика.

Навчальний репертуар, як комплекс завдань, – це безпосередній „інструмент” навчання, у процесі якого відбувається виховання майбутнього фахівця, музиканта і людини корисної для суспільства. Репертуар –

джерело формування світогляду, музичного смаку, творчої волі, розвитку музичних здібностей, громадянської позиції та багатьох інших складових особистості студента.

Отже, добір навчального репертуару – один з наріжних каменів навчально-виховного процесу в класі фортепіано. Проблема, що є актуальною для кожного, за влучним висловом Г.Нейгауза, “вчителя музики”, і тому вона постійно перебуває в центрі уваги музичної педагогіки.

Її складність пов'язана насамперед з індивідуальною методикою навчання студентів гри на музичному інструменті. Який репертуар (у межах програмних вимог) потрібний учню – залежить, по-перше, від індивідуальності учня: його природних музичних здібностей – слуху, моторики – здатності до фізичної рухливості пальців рук, емоційної чутливості, високої працездатності – вияву творчої волі, цілеспрямованості. Дуже важливим є фізіологічний аспект – будова руки: довжина пальців, ширина долоні тощо (маленька рука більш пристосована до творів, де превалує дрібна техніка), який не завжди береться до уваги молодими викладачами.

По-друге, (як свідчить практика) добір репертуару залежить від особистості самого викладача: його професійного рівня, музичних уподобань, умінь, смаку, міри відповідальності за професійне майбутнє учня.

Певний універсалізм у репертуарі повинен бути притаманний і майбутньому педагогу, і тим більше виконавцю. Хоча історія свідчить, що не кожен чудовий виконавець може бути так само і чудовим викладачем. У свій час і Г. Нейгауз говорив, що неможливо рівноцінно поєднувати викладацьку та виконавську діяльність. Наприклад, С. Ріхтер ніколи не прагнув займатися викладацькою діяльністю. З іншого боку, ми знаємо десятки видатних виконавців і виконавців-педагогів серед учнів Ф. Ліста, К. Ігумнова і багатьох інших.

У цьому аспекті заслуговує на увагу credo Д.Ойстраха: „Намагатися виховати не такого учня, який відповідав би власному стилю гри, а спрямувати усі педагогічні зусилля на виявлення таланту учня”, тобто підтримувати ті тенденції його обдарованості, які допоможуть йому найбільш ефективно розкрити свій талант, проявити індивідуальність» [4;9].

Тобто важко переоцінити роль викладача у доборі репертуару, у визначенні мети, до якої він повинен вести свого учня.

Що виховувати і що розвивати?

Суперечки навколо цих питань тривають. Існують різні погляди, підходи, але можна дослідити і те спільне, що об'єднує різноманітні педагогічні концепції і дає відповіді на ці питання.

„Метою навчання музиці... повинно бути прагнення стати музикантом. А бути справжнім музикантом, це значить щось інше, ніж тільки технічні досягнення та швидкість. Для того, щоб стати музикантом, потрібно оволодіти розвинутим розумом та почуттями”, – писав видатний піаніст-педагог Й.Гофман [2;219]. Більшість відомих фортепіанних шкіл ХХ ст., зокрема Г.Нейгауза у Росії та В. Пухальського в Україні, А. Корто та І. Ната у Франції, Р.Левиної у США, надавали цій меті конкретний зміст, який чітко окреслив видатний скрипаль і педагог Д.Ойстрах: „... виховувати почуття високого художнього і якісного критерію, правильно спрямовувати репертуарний план, який сприяв би вихованню різноманітної майстерності і художнього смаку” [4;11].

У руслі цієї думки виникає багато наступних запитань щодо тактики і стратегії формування навчального репертуару. Упродовж ХІХ ст. у часи зростання популярності фортепіано як сольного та ансамблевого концертного інструмента і його широкого розповсюдження в Європі, як інструмента для домашнього музикування, виникає своєрідне розділення фортепіанних творів за їхньою функціональною приналежністю. Одні твори складали репертуар професійних концертуючих музикантів, другі були призначені для „задоволення та розваги” виконавців-аматорів, треті – спеціально створювалися й слугували для тих та інших навчальним репертуаром. Публічне виконання п'єс на концертній естраді вимагало від музиканта значно кращої, досконалої техніки та художньої майстерності в інтерпретації твору, і це сприяло утворенню та становленню мережі професійних музично-освітніх закладів практично у всіх європейських країнах, у тому числі у Росії та в Україні.

Розквіт музично-освітніх закладів наприкінці ХІХ та на початку ХХ ст. у Німеччині, Австрії, Франції, Польщі, який пов'язаний з іменами відомих піаністів і педагогів, таких, як Е.Зауер, Л. Годовський, О.Зілоті, Г.Бюлов, М.Рубінштейн, Ф.Бузоні та ін., заклав підвалини становлення і вітчизняної академічної системи фортепіанної музичної освіти. Цінний позитивний досвід, відображений у їхніх методичних зауваженнях, які відбивають історичний педагогічний досвід того часу, повною мірою є актуальним і для теперішнього покоління викладачів. Так, Й.Гофман писав: „Техніка повинна з самого початку йти пліч-о-пліч зі справжнім музичним розвитком. ... Учитель, що дає учню тривалий курс чистої техніки, який не чергується з вдумливим вивченням справжньої музики, виховує музичного механіка, ремісника, а не артиста” [2;85].

Отже, відповідаючи на перше запитання, можна зробити висновок про те, що головним принципом, яким має керуватися викладач при виборі навчального репертуару, є принцип гармонійного поєднання у репертуарі технічних та художньо-творчих завдань. Їхня пропорційність, звичайно, може коливатися залежно від індивідуальності учня, але не повинна набувати гіпертрофованих рис. Водночас питання розвитку техніки гри та розвитку музичного інтелекту вихованця також мають свої особливості. Тому один з найдосвідченіших фортепіанних педагогів О. Гольденвейзер писав: “... коли грають один етюд із Глієра, один із Лемуана тощо без будь-якого упорядкування, то від цього великої користі не буде. Певна система у доборі повинна бути” [1;16-17].

Розшифровуючи цю думку, можна зрозуміти те, що необхідною передумовою оволодіння певним технічним арсеналом є не тільки вивчення всього розмаїття видів фортепіанної техніки, яке пропонують різні автори, але й, по-перше, засвоєння техніки представника конкретної „піаністичної школи”, по-друге, його музичної мови (наприклад, декілька етюдів Черні, Шопена, М.Дворжака тощо). Г. Нейгауз також зазначав, що учень, який знає єдину сонату Бетховена, значно відрізняється від такого, який знає декілька його сонат. У зв'язку з тим виникає ще одне запитання.

Яким повинен бути навчальний репертуар?

Ще наприкінці XIX ст. у фортепіанних класах московської консерваторії М. Рубінштейн запропонував нові принципи добору навчального репертуару, який насамперед був спрямований на вдосконалення музичної освіти учнів – історичність та ознайомлення з різними стилями і жанрами музичної творчості. Пізніше ці позиції доповнилися методикою В.Сафонова – композиторський підхід плюс виконавська індивідуальність. „Головне уникнути ремісницького репертуару без заучування та бездумного музикування. Наприклад: рік на класиці (пальцева рухливість, тактильна точність) потім чимало концертів (віртуозність, розмах, артистизм) або мініатюр (ювелірне шліфування деталей)” [4;118].

У XX ст. з подальшим розвитком світового професійного музичного мистецтва, появою нової плеяди талановитих композиторів (С.Рахманінова і О.Скрябіна, С.Прокоф'єва і Д.Шостаковича, К.Дебюсі і М.Равеля, Д.Гершвіна, Б.Бартока, Р.Щедрина, М.Скорика та багатьох ін. національних композиторів) навчальний репертуар значно збагатився творами різних художніх напрямків. Вирішуючи цю методичну проблему, Д.Ойстрах стверджував: “Керівник молодого музиканта повинен вселити інтерес до творів різних стилів і напрямків – класичних, романтичних та сучасних. Встановити співвідношення тут неможливо, усе залежить від можливостей виконавця, від того, що ним було вивчено раніше, від ступеня підготовленості до сприйняття сучасних авторів ... та інших професійних якостей» [4;29-30]. Водночас Й.Гофман радив: „Що стосується кількості п'єс, чим більше добрих творів здатні ви досконало виконувати, тим ширшими стають ваші можливості у розвитку стильової різноманітності: у кожному з творів ви знайдете деякі тільки йому притаманні риси, які потребують відповідного підходу” [2;50].

Зрозуміле захоплення новою музикою у середині XX ст. певним чином позначилося на навчальному репертуарі і деякою мірою послабило інтерес учнів до вивчення традиційних поліфонічних та класичних форм. Незмінним залишився лише потяг до романтичної музики. виправдовуючи та пояснюючи таке становище, М. Прицкер пише: “Піддаючи нищівній критиці протягом десятиліть “авангардистів”, “формалістів”, “модерністів”, а разом з ними самі основи сучасної музичної мови, закликаючи створювати музику “спілкування”, доступну (тобто спрощену),... ми виховали покоління дилетантів, які продовжують пасивно варіювати те, що було відкриттям 30-40 і більш років тому” [7;9]. Пошуки нових засобів музичної виразності в мелодиці, гармонії, ритмі, тембрі, поява електронних інструментів з їхніми фантастичними можливостями призвели на деякий час навіть до переосмислення усталеної естетики музичного мистецтва, його функцій, ролі та змісту.

В останню чверть XX ст. складні та різкі зміни в соціальному та духовному житті суспільства зумовили певну дезорієнтацію молоді у питаннях навчання та самовиховання і відповідно потребу в поверненні у навчальному процесі до відродження справжніх художніх і духовних цінностей та критеріїв. Опитування студентів музично-педагогічного факультету РДГУ показало, що їхнім найбільш поширеним бажанням є грати твори широковідомі та яскраві, такі, що їм подобаються.

Більшість відомих музикантів-педагогів, визнаючи необхідність ознайомлення студентів з новою музикою, занепокоєні тим, що разом зі справді талановитими творами сучасних композиторів у навчальний репертуар потрапила частина творів відверто слабких та примітивних у художньому сенсі, і наполягають на тому, що фундамент художнього музичного мислення обов'язково має формуватися на творах Баха, Моцарта, Бетховена, Брамса та ін. Учениця Гольденвейзера, видатний педагог-виконавець Т.Ніколаєва зазначала: „... нині молоді виконавці грають мало творів Баха. Я впевнена, пропаганда його музики необхідна як у виконавстві, так і в педагогіці” [5;85].

„Західна класика плюс віртуозні п'єси (за словами Г.Нейгауза, „віртуозна музика – це десерт!”) плюс дватри вітчизняні сучасні твори” – приблизно такою є на сьогодні стандартна екзаменаційно-залікова програма і за такою схемою часто у подальшому складається концертний репертуар музикантів-виконавців. Хоча, наприклад: „Д. Ойстрах рекомендував, щоб центральну частину програми склали сучасні твори, виконання яких артист міг би розповісти аудиторії особливо близькі для неї думки та почуття” [4;30].

Аналізуючи навчальні програми студентів та узагальнюючи практичний методичний досвід, можна побачити, що ще спостерігається ситуація, коли в питаннях добору навчального репертуару не повною мірою виконуються правила дидактики, а саме:

- не враховується увесь комплекс індивідуальних особливостей учня: психологічний тип особистості, ергономіка ігрового апарату (будова руки);
- індивідуальні уподобання учня, як схильність, враховуючи музичний світогляд і духовні потреби (фактично вибір викладача обмежується вимогами навчальної програми);
- базовою основою репертуару студента слугують твори з власного репертуару викладача. Звідси чисельна повторність у програмах і творчий застій;
- передумовою негативного фактора впливу в навчальному процесі може бути також необґрунтований перехід студента від одного викладача до іншого, який призводить інколи до кардинальних змін у навчальному репертуарі.

Отже, узагальнюючи вищенаведені думки й методичні погляди та поради,

можна визначити декілька оптимальних практичних аспектів у плануванні репертуару студента:

- виважений підхід у доборі репертуару;
- спрямованість репертуару на розвиток розуміння музики різних епох, стилів, форм тощо;
- створення збірників сучасної музики, до складу яких входили б ретельно дібрані найкращі в художньому сенсі музичні твори.

Аналізуючи сьогоденний зміст навчальних програм з основного музичного інструмента, зокрема фортепіано, можна визначити два основні перспективні напрямки побудови репертуарної політики. Перший – усебічний розвиток фортепіанної техніки на засадах засвоєння музично-естетичної концепції виконавства класичної школи. Другий – на шляху розвитку нового світосприйняття, нового музичного мислення.

Відповідно це стосується й організації навчального процесу, який можна умовно поділити також на два методичні етапи: здобуття-засвоєння, другий – використання набутих знань та вмінь в опануванні сучасної музичної стилістики.

Творчий ризик – важлива умова формування репертуару. Він повинен нести ідеї, віддзеркалювати тенденції часу. Репертуар має складатися з найбільш цінних творів у художньому плані. Неправильно дібраний репертуар вносить глибокі зміни у свідомість учня, і внаслідок цього деформуються його психіка та психомоторні реакції, що може звести нанівець зусилля викладача.

Правильно складений навчальний репертуар у подальшому закладає програму самовдосконалення, стимулює процес гармонійного розвитку особистості студента і є запорукою успішності у навчанні та подальшій професійній діяльності. Адже, як писав А. Корто: „Головне у педагогіці – це розвиток самостійності учня” [3;212].

Джерельні приписи

1. Вопросы фортепианной педагогики. – М.: Музыка, 1967. – 239 с.
2. Гофман Й. Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре.- М.: Госмузиздат, 1961. – 224 с.
3. Корто А. О фортепианном искусстве. – М.: Музыка, 1965. – 363 с.
4. Музыкальное исполнительство и педагогика: История и современность: Сб.статей/Сост.Т.Гайдамович. – М.: Музыка, 1991. –240 с., нот.
5. Николаева Т. Бах всегда по-новому //Сов.музыка. – 1981. – №10. – С. 85-87.
6. Панасюк Д. Особливості формування репертуару художніх колективів і його вплив на виховання національної свідомості студентської молоді //Національне виховання: формування світогляду і духовних цінностей у студентської молоді: Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. – Рівне, 1996. – С.253-255.
7. Прицкер М. Продолжение следует... // Музыкальная жизнь.-1990. – №1. – С. 8-9.
8. Хурсина Ж.И. Выдающиеся педагоги-пианисты Киевской консерватории (1917-1938). – К.: Муз.Украина, 1990. – 134 с.

Олена Никон, доцент кафедри гри на музичних інструментах РДГУ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ АКТИВІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

Останнім часом у вищих навчальних закладах проводиться велика робота з підготовки необхідних документів для приєднання України до Болонської декларації. Мета цього входження – інтеграція української системи освіти в систему європейських стандартів. Ці проблеми нині широко обговорюються в педагогічних колективах ВНЗ, на сторінках преси, вивчаються багатьма дослідниками [1, 2, 4]. Актуальними є питання збереження самобутності нашої музичної освіти, її кращих надбань.

Болонська система організації навчального процесу передбачає багатоступеневу освіту. Підготовка музиканта в Україні вже давно проводиться в трьох рівнях: музична школа – музичне училище – вищий навчальний заклад. У цьому плані ми повинні зберегти нашу систему музичної освіти.

Перехід музиканта на кредитно-модульне навчання повинен відбуватися, на нашу думку, у розрізі структуризації навчальних програм та введенні модульно-рейтингової оцінки знань студентів. Такий підхід не зруйнує системи музичної освіти і специфіки фахової підготовки.

Завдання повноцінного музично-естетичного виховання широкого контингенту студентства вимагають детальної розробки і впровадження більш ефективних методів навчання, які дозволяють оптимально розвивати музично-художні здібності особистості різного рівня обдарованості [2].

Проблемам активізації навчальної діяльності присвячені роботи багатьох учених: Б. Левківського, Н. Палій, В. Грубінка, М. Солдатенка, М. Степка та ін. Незважаючи на значну кількість досліджень з питань розробки навчальних програм за вимогами КМСОНП, залишаються маловивченими ті з них, які стосуються підготовки музиканта.

Метою нашого дослідження є визначення психолого-педагогічних умов активізації творчої діяльності студента в процесі вивчення курсу „Основний музичний інструмент” (спеціальності „Музична педагогіка і виховання”). Виховання у студентів навичок читання нот з листа, ескізного вивчення творів, адаптації музичних творів, спрощення фактури є змістом відповідного модуля програми, який визначається в балах.

Система заходів активізації творчої діяльності містить змістовий (певний обсяг музично-теоретичних і психолого-педагогічних знань) та операційно-процесуальний (система видів діяльності, тренінгів, рольових ігор) компоненти. Розглянемо докладніше зміст кожного з цих компонентів.

Активізація творчої діяльності передбачає засвоєння студентами певного навчального матеріалу. Результати аналізу психолого-педагогічних та музикознавчих досліджень, а також програм предметів, що

ЗМІСТ

<i>Руслан Постолюкський. Вітальне слово</i>	3
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
<i>Владислав Вербець. Демократизація та гуманізація освіти: проблеми та перспективи</i>	5
<i>Петро Давидюк. Проблеми соціокультурного розвитку Рівненщини</i>	6
<i>Петро Кралюк. Проблеми педагогіки в контексті сучасних комунікаційних реалій</i>	7
<i>В'ячеслав Демченко. Особливості розвитку творчих здібностей молоді</i>	10
<i>Лариса Климанська. Потенціал креативності PR-спеціаліста</i>	12
<i>Владислав Вербець. Соціальна ідентифікація студентської молоді: проблеми та перспективи формування</i>	16
СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ	
СЕКЦІЯ І. ДУХОВНО-ТВОРЧІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДІ	
<i>Оксана Назарук. Соціальний досвід молодої людини як передумова реалізації соціального потенціалу</i>	19
<i>Лідія Мацевко-Бекерська. Дитяча література як засіб підготовки фахового педагога</i>	23
<i>Ольга Безкоровайна. Виховання духовної культури особистості студента засобами соціально-ціннісної діяльності</i>	25
<i>Вікторія Вронська. Інноваційно-інформаційні та педагогічні технології у ВНЗ: проблеми ефективності та перспективи розвитку</i>	31
<i>Алла Фрідріх. Формування національної самосвідомості як основа розвитку духовного світу особистості</i>	33
<i>Тетяна Герасименко. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка</i>	35
<i>Марина Малиняк. Психологічні передумови формування художньої творчості студентів</i>	37
<i>Світлана Волошина. Професійна кар'єра молодої людини – шляхи і методи її формування, умови реалізації</i>	39
<i>Наталія Тимощук. Духовно-моральне становлення молоді в умовах особистісно орієнтованого виховання</i>	40
<i>Тетяна Ціпан. Формування морально-духовних цінностей підлітків в умовах дитячо-юнацьких об'єднань</i>	44
<i>Мирослава Якимчук. Формування культури духовності в обдарованій особистості студента як соціально-педагогічна проблема</i>	47
СЕКЦІЯ ІІ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ	
<i>Олена Іщенко, Людмила Овсянкіна. Особливості формування моральних цінностей сучасної студентської молоді</i>	50
<i>Світлана Щудло. Якісна освіта як чинник адаптації молоді на ринку праці</i>	52
<i>Тетяна Потапчук. Духовний розвиток сучасної молоді: спроба теоретичного осмислення</i>	54
<i>Алла Кочубей. Духовно-моральне виховання студентів засобами народознавства</i>	56
<i>Людмила Сокурянська. Ціннісний вимір пострадянського студентства: теоретичні підходи та емпіричні результати</i>	60
<i>Олег Бойко. Дидактична технологія формування у майбутніх офіцерів готовності до реалізації управлінських функцій</i>	65
<i>Лариса Ковальчук. Організація педагогічної практики студентів класичного університету: компетентнісний підхід</i>	69
<i>Орися Ковальчук. Тестовий контроль у системі діагностування знань, умінь і навичок студентів</i>	73
<i>Олександра Максимець. Організація професійно-зорієнтованої поза аудиторної роботи студентів на базі навчального лабораторно-виробничого комплексу інституту</i>	76
<i>Марта Максимець. Педагогічна практика студентів факультету іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: реалії, проблеми, перспективи</i>	79
<i>Олександра Праць. Моральні засади правової культури майбутнього вчителя</i>	81
<i>Уляна Гуменюк. Ірраціональні переконання людини як бар'єр на шляху реалізації її духовно-творчого потенціалу</i>	83
<i>Євгеній Власов. Передумови формування навчального репертуару для студентів класу фортепіано музично-педагогічного факультету</i>	86
<i>Олена Никон. Психолого-педагогічні умови активізації творчої діяльності студента</i>	89
<i>Олена Попчук. Навчально-виховний процес як фактор формування професійної культури майбутніх фахівців</i>	92
<i>Наталія Грицай. Формування творчого потенціалу студентів під час проведення позакласної роботи в загальноосвітній школі</i>	96
<i>Галина Кардаш. Теоретично – методичні засади формування морально-етичного потенціалу студентської молоді</i>	98
<i>Олена Шершньова. Історико-культурний туризм в малих містах України як чинник формування національної гідності української молоді</i>	102
<i>Наталія Семенова. Роль особистісного самовизначення та ідентичності у формуванні сучасної гармонійно розвиненої особистості</i>	105
<i>Вікторія Юрченко, Тетяна Свердлова. До проблеми розвитку духовно-творчого потенціалу студентської молоді</i>	107

НАУКОВО-ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ КАФЕДРИ ХОРЕОГРАФІЇ «ТВОРЧИЙ ПОРТРЕТ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА-ХОРЕОГРАФА»

<i>Ірина Аксьонова.</i> Формування творчої особистості в хореографічному колективі	110
<i>Володимир Гордєєв.</i> Танець як феномен духовності традиційної української народної обрядової культури.....	114
<i>Ольга Гордєєва.</i> Дитячий хореографічний колектив та його роль у гармонійному розвитку дитини	116
<i>Роксана Горбачук.</i> Просторові дослідження в галузі сучасного хореографічного мистецтва.....	119
<i>Тетяна Лобан.</i> Вплив хореографів-новаторів джаз-модерн танцю на формування світогляду сучасного студента.....	120
<i>Лариса Волощина.</i> Альтернативні методики при викладанні хореографії у ВНЗ.....	122
<i>Ілона Легка.</i> Репертуар аматорського танцювального колективу як засіб виховання молоді	124
<i>Вікторія Кравчук.</i> Духовно-творчий потенціал хореографічного мистецтва: пошуки та перспективи	126
<i>Наталія Сагаль.</i> Специфіка допрофесійної підготовки в контексті танцювальної культури.....	128
<i>Поліна Шеховцова.</i> Специфіка допрофесійної підготовки в контексті танцювальної культури Рівненщини	130
<i>Ірина Іванчук.</i> Історія розвитку танцю модерн У США.....	133
<i>Наталія Маткова.</i> Особливості виконання народно-сценічних танців України.....	135

НАУКОВО-ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ КАФЕДРИ ТЕАТРАЛЬНОЇ РЕЖИСУРИ «ФЕНОМЕН ДУХОВНОСТІ У ТВОРЧОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ДРАМАТУРГІВ»

<i>Юрій Мельничук.</i> Роль навчального репертуару в процесі формування духовно-творчого потенціалу студентів акторської та режисерської спеціалізації	138
<i>Володимир Богатирьов.</i> Духовна культура режисера у формуванні та реалізації задуму вистави	139
<i>Олексій Заворотній.</i> Сучасний театр, як діамант, повинен сяяти неповторними гранями.....	141
<i>Світлана Хабурська.</i> Навчальна вистава як засіб професійного та духовного зростання майбутніх режисерів драматичного театру	144
<i>Лариса Степанець.</i> Театралізоване масове дійство як фактор зростання морально-естетичного потенціалу студентської молоді	147
<i>Георгій Вовк.</i> Особливості особистісного самовизначення старшокласників у процесі театральної творчості.....	150
<i>Михайло Журавель.</i> Вплив духовного змісту трагедії на емоційну культуру глядача.....	152

НАУКОВО-ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ КАФЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА «ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ПОЛІССЯ: ВИТОКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

<i>Олександр Старук.</i> Деякі аспекти формування духовної культури української молоді.....	154
<i>Любов Крайлюк.</i> Творча спадщина Ніла Хасевича у контексті морально-етичного та патріотичного виховання студентської молоді	157
<i>Ірина Локичук.</i> Збереження та розвиток традиційного серпанкового ткацтва села Крупове – передумова для вдосконалення і збагачення творчих здібностей молоді	159
<i>Ольга Чернюшок.</i> Художньо-педагогічна спадщина Г. Косміади – погляд сучасності.....	162
<i>Олег Городецький.</i> Композиційна робота з ілюстрацією як умова розвитку творчої особистості студента	164
<i>Тамара Забута.</i> Політична культура молоді як фактор конкурентоспроможності країни	168
<i>Борис Забута.</i> Молодь у процесі розбудови „Суспільства знань”	170
<i>Марія Вакульчук.</i> Формування духовної культури студентської молоді засобами благодатного слова.....	172
<i>Лариса Костюк.</i> Окремі аспекти викладання навчальної дисципліни «Культурологія» в умовах інтеграції освітніх систем вищої школи України у європейський простір	175
<i>Маргарита Вдовенко.</i> Проблема „східної” та „західної” двомовності серед студентської молоді у контексті сучасного розвитку України.....	178

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СЕМІНАР «ДУХОВНІСТЬ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГІДНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ»

<i>Марія Вербець.</i> Соціальні та морально-етичні орієнтири у формуванні світогляду молоді	180
<i>Майя Корнійчук.</i> Електронні ресурси – нова модель організації бібліотечно-інформаційного обслуговування студентської молоді	181
<i>Людмила Мартинюк.</i> Бібліотека, як один з духовних ресурсів суспільства	183
<i>Сергій Кравченко.</i> Читацькі інтереси сучасної молоді в контексті її духовного розвитку	184
<i>Марина Портянко.</i> Принцип багатоаспектності у формуванні фондів бібліотек на допомогу духовному розвитку молоді.....	187
<i>Ніна Тивончук.</i> Літературне краєзнавство як чинник формування духовності молоді та збереження культурної спадщини краю.....	188
<i>Тамара Саркісянс.</i> Формування у молоді громадянської позиції, національної самосвідомості, культури і духовності засобами бібліотечного впливу	190
<i>Марія Третяк.</i> Періодичні видання в структурі читання молоді.....	192
<i>Віра Цицюра.</i> Виставкова діяльність бібліотеки як чинник творчої реалізації студентської молоді.....	193
<i>Валентина Дамецька.</i> Формування екологічної культури як складової духовного становлення підростаючого покоління	195
<i>Ольга Загиней.</i> Національно-патріотичне виховання підростаючого покоління засобами української літератури.....	196
<i>Раїса Щербан.</i> Бібліотеки на допомогу реалізації екоетичного імперативу	198

Наукове видання

«ДУХОВНО-ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ»

Матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції

18-20 травня 2006 року

Редакційна колегія:

Руслан Постолюк – ректор Рівненського державного гуманітарного університету, Заслужений діяч науки і техніки, професор;

Владислав Вербець – професор, декан художньо-педагогічного факультету;

Андрій Сяський – професор, проректор з наукової роботи;

Анатолій Воробійов – професор, проректор з навчальної роботи;

Степан Шевчук – професор, директор Інституту мистецтв, зав. кафедри українознавства художньо-педагогічного факультету;

Володимир Виткалов – професор, зав. кафедри культурології художньо-педагогічного факультету;

Володимир Годовський – професор, зав. кафедри хореографії художньо-педагогічного факультету;

Володимир Богатирьов – доцент, зав. кафедри театральної режисури художньо-педагогічного факультету;

Микола Новоселецький – професор, декан факультету з довузівської підготовки, післядипломної і регіональної освіти;

Марина Малиняк – диспетчер деканату художньо-педагогічного факультету

Відповідальний за випуск – **Владислав Вербець**

Комп'ютерна верстка та макет – **Вікторія Кравчук**

Формат 60*84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Romans.
Друк різнографічний. Ум. друк арк. 26,83. Наклад 100 прим. Зам № 14/1

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, вул. С. Бандери, 12

«Духовно-творчий потенціал студентської молоді: психолого-педагогічні проблеми формування та реалізації»: Матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції 18-20 травня 2006 року. – Рівне: РДГУ, 2006. – 204 с.

ISBN 966-7631-96-1

УДК 379.82

ББК 74.58+8840